

Universitatea Tehnică a Moldovei

ELABORAREA UNUI TRASEU ENOTURISTIC ÎN REGIUNEA CODRU

Teză de master

Masterand: OEPV–231M/90

Șova Denis

Coordonator:

dr., hab., prof.univ., Sturza Rodica

Chișinău – 2025

Rezumat

la teza de master Șova Denis. „ELABORAREA UNUI TRASEU ENOTURISTIC ÎN REGIUNEA CODRU”.

Scopul lucrării: Modernizarea sectorului vitivinicol și enoturismul este integrarea tehnologiilor moderne în toate subramurile vitivinicole, pentru a adăuga valoare, pentru a schimba modul în care funcționează și modul în care oferă valoare produselor sale, lanțului de aprovizionare, proceselor, angajaților și clienților. Rolul modernizării în economia modernă a crescut semnificativ. Modernizarea este un nou mod de a satisface nevoile, oferind o creștere a efectului util și, de regulă, bazată pe realizările științei și tehnologiei.

Instrumentele digitale și știința datelor conduc la cea mai inovatoare evoluție a societății din viața și economia noastră.

Analizând semnificația conceptului de „modernizare a sectorului vitivinicol și a enoturismului”, trebuie menționat că acesta înseamnă reînnoire, acces la un nivel modern de dezvoltare comparabil cu cel al țărilor avansate:

1) dezvoltarea producției agricole la un nivel tehnologic modern la o scară care să permită companiilor să ocupe poziții de top pe piețele interne și mondiale;

2) modernizarea tehnologiilor de producție și integrarea în cele mai recente procese globale de inovare, în economia mondială, utilizarea cea mai rapidă a tuturor inovațiilor importante, inclusiv inovațiile în domeniul organizării și managementului;

3) recalificarea și reeducarea oamenilor, în timp, ce va duce la schimbarea condițiilor de viață;

4) implementarea schimbărilor structurale, formarea unei structuri industriale care să îndeplinească criteriile unei țări industriale dezvoltate. Aceasta presupune o creștere a ponderii produselor cu valoare adăugată mare în PIB și exporturi, inclusiv îndepărtarea de la orientarea unilaterală a exporturilor de materii prime.

Cuvinte cheie: *Enoturism, digitalizare, implimentare structurală ,intilegență artificială.*

Abstract

of the master's thesis of Şova Denis. *"ELABORATION OF A WINE TOURISM ROUTE IN THE CODRU REGION"*

The purpose of the paper: Modernizing the wine sector and wine tourism is the integration of modern technologies in all wine sub-branches, to add value, to change the way it operates and the way it provides value to its products, supply chain, processes, employees and customers. The role of modernization in the modern economy has grown significantly. Modernization is a new way of meeting needs, providing an increase in useful effect and, as a rule, based on the achievements of science and technology.

Digital tools and data science are driving the most innovative societal evolution in our lives and economy.

Analyzing the meaning of the concept of "modernization of the wine sector and wine tourism", it should be noted that it means renewal, access to a modern level of development comparable to that of advanced countries:

- 1) the development of agricultural production at a modern technological level on a scale that allows companies to occupy leading positions on the domestic and world markets;
- 2) modernization of production technologies and integration into the latest global innovation processes, in the world economy, the fastest use of all important innovations, including innovations in the field of organization and management;
- 3) retraining and re-educating people, over time, which will lead to a change in living conditions;
- 4) the implementation of structural changes, the formation of an industrial structure that meets the criteria of a developed industrial country. This implies an increase in the share of high-value-added products in GDP and exports, including moving away from the unilateral orientation of exports of raw materials.

Keywords: *Wine tourism, digitization, structural implementation, artificial intelligence.*

Cuprins

Introducere.....	
I. Studiu bibliografic	
1.1 Managementului în sistemul activității întreprinderilor vitivinicole din Republica Moldova.....	
1.2. Conținut de bază a funcției de organizare și teoria generală a sistemului a managementului în sistemul activității întreprinderilor vitivinicole din Republica Moldova.	
1.3. Zona cu indicație geografică IGP Codru.....	
1.3.1. Delimitarea ariei geografice de enoturism.....	
1.3.2 Ameliorarea calității și dezvoltarea caracterului unic al vinurilor moldovenești.....	
1.3.3. Elementele care justifică legătura dintre calitatea și caracteristicile vinurilor și mediul geografic.....	
1.4. Soiuri de struguri destinate pentru obținerea vinurilor	
1.4.1. Asortimentul sub aspectul categoriilor de vinuri, în funcție de soiul de struguri.	
1.4.2 Caracteristicile organoleptice generale ale vinurilor trebuie să corespundă categoriei respective, soiului sau sortimentului de soiuri de struguri utilizate.....	
1.4.3 Caracteristicile organoleptice pe categorii de vinuri.....	
1.4.4. Vinurile trebuie să prezinte următoarele caracteristicile fizico-chimice și indici de inofensivitate.....	
1.4.5. Sustenabilitatea în industria vinicolă (vinificația durabilă).....	
2. Elementele care justifică legătura dintre calitatea și caracteristicile vinurilor și mediul geografic în Republica Moldova.....	
2.1. Calitatea, reputația și caracteristicile organoleptice distinctive ale vinurilor, produse în aria geografică delimitată „CODRU”.....	
2.2. Aria geografică delimitată „CODRU” s caracterizează prin soluri bine aerate.....	
2.3. Relieful. Plantațiile viticole existente. Clima asigură condiții de maturare a strugurilor excepțională. Calitatea excepțională a strugurilor și a vinurilor.....	
3. Caracteristicile plantației viticole în Republica Moldova zona Codru.....	
3.1. Plantațiile viticole destinate producerii strugurilor pentru fabricarea vinurilor...	
4. Ameliorarea calității și dezvoltarea caracterului unic al vinurilor moldovenești..	
1.4.1. Regulamentul în vigoare UE privind producția ecologică.....	
1.4.2. Regulamentul în vigoare RM privind producția vitivinicolă ecologică.....	

II. REZULTATE ȘI DISCUȚII.....

2.1.Structura și Investițiile în Filiera Vitivinicola la Combinatul de vinuri Cricova.....

2.1.1. Tendințe și Evoluția Potențialului de Producere la Combinatul de vinuri Cricova

2.1.2. Exportul la Combinatul de vinuri Cricova

2.1.3.Galerie din hrubele de la Cricova.....

2.1.4.Obiect de patrimoniu și cel mai scump brand din Moldova.....

2.1.5.Enoturismul în Galerie din hrubele de la Cricova.....

2.1.5.1.Factorii care au influențat creșterea numărului de vizitatori.

2.2. Bilantul campaniei vitivinicole la Combinatul de vinuri Cricova.....

2.2.1.Evoluție export vin, Total litri.....

2.1.4. Echilibru Pietei la Combinatul de vinuri Cricova.....

2.3 Bilantul campaniei vitivinicole.....

2.4.Structura vizitatorilor Complexului de digustare la Combinatul de vinuri Cricova

III.Aspecte privind piața vinului și elaborarea unei strategii de marketing în domeniul vitivinicol.....

3.1 . Abordări teoretico-metodologice privind investițiile și strategiile investiționale la Combinatul de vinuri Cricova.....

3.2. Aspecte conceptuale ale dezvoltării viziunii contemporane a strategiilor investiționale la Combinatul de vinuri Cricova.....

3.3.Clasificarea investițiilor de modernizare a sectorului vitivinicol după criteriul durabilității.....

IV Fundamentarea conceptului de modernizare a sectorului vitivinicol.....

4.1.Eficiență productivitate , transparență ,noi modele de afaceri , durabil

4.2. Dezvoltarea producției agricole la un nivel tehnologic modern la o scară care să permită companiilor să ocupe poziții de top pe piețele interne și mondiale.....

4.3. Modernizarea tehnologiilor de producție, înlocuirea echipamentelor, utilajelor și tehnologiilor învechite cu altele modern.....

4.4. Integrarea în cele mai recente procese globale de inovare în domeniul organizării și managementului.....

4.5..Implementarea schimbărilor structurale, formarea unei structuri industriale

Concluzii.....

Referințe bibliografice / References.....

Introducere

Industria vinicolă din Republica Moldova este prin tradiție cel mai puternic sector al economiei naționale. În țara noastră sunt peste 200 de vinării, cu toate acestea, statul deține participația totală doar în trei companii: S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova”, S.A. „Barza Albă” și SA „Mileștii Mici”. O altă companie - S.A. „AROMA” se află în procedură de restructurare, iar în ceea ce privește S.A. „Vinuri-Ialoveni”- statul deține 60,41 din acțiuni, potrivit datelor Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA). În economia actuală, o importanță deosebită o deține abordarea sistemică, care se bazează pe faptul că în lume totul există și se dezvoltă în formă de sistem. Totodată, funcția de organizare este cercetată ca proces și fenomen. În calitate de proces, organizarea constituie un ansamblu de acțiuni, care contribuie la formarea și îmbunătățirea interdependenței dintre componentele unui întreg. În calitate de fenomen, organizarea este asocierea persoanelor, care tind spre atingerea obiectivului comun și activează în baza unor anumite principii și reguli în procesul de producere a bunurilor materiale sau serviciilor.

Sectorul vitivinicol reprezintă o sursă importantă de venituri pentru o mare parte din populația țării, în special pentru populația rurală, o condiție pentru care aceștia rămân în baștină, se formează profesional dezvoltă afaceri direct legate de vitivinicultură sau asociată acesteia. Sectorul vitivinicol contribuie la profilul socio-economic a țării, fiind atractivă din mai multe unghiuri, inclusiv din perspectiva dezvoltării afacerilor, deci cea investițională. Pentru atragerea investițiilor, dezvoltarea sectorului vitivinicol și a turismului vitivinicol, în instrument de promovare a Moldovei pe plan internațional, Guvernul a aprobat în 2004 Programul Național “Drumul Vinului în Moldova”, iar ruta oenoturistică „Drumul Vinului Moldovei” devine primul itinerar turistic al Republicii Moldova înregistrat în „ITER VITIS - Les Chemins de la vigne”, rută culturală certificată de Consiliul Europei. Afilierea Drumul Vinului la rețeaua europeană de rute culturale fiind un alt succes al sectoarelor vitivinicol și al turismului din Republica Moldova.

Necesitatea modernizării sectorului este expres trasată în Strategia Națională de Dezvoltare Agricolă și Rurală 2023-2030, care prin obiectivul specific 1.1. „Acțiuni de stimulare a investițiilor în infrastructura primară a exploatațiilor agricole pentru o creștere viabilă și competitivă” țintește stimularea investițiilor pentru „modernizarea infrastructurii și a sectorului de producere agricolă”, „creșterea competitivității și a productivității agricole într-un mod durabil”. În acest fel, se stimulează investițiile spre direcții concrete: asigurarea calității și a disponibilității inputurilor în sector, modernizarea proceselor de producere cu alinierea la standardele UE.

Referințe bibliografice / References

1. Centrul National de Verificare a Calitatii Productiei Alcoolice
2. Caiet de sarcini la fabricarea băuturii cu indicație geografică protejată „Cricova”, aprobată de Ministerul Agriculturii și industriei Alimentare al republicii Moldova din 2012.
3. Creșterea economică în condițiile globalizării: modele de dezvoltare durabilă. Ed. a 12-a, 12-13 octombrie 2017. Chișinău: Complexul Editorial INCE, 2017, vol. 1
4. IAȚIȘIN, T. Rolul inovațiilor în dezvoltarea și modernizarea sectorului vitivinicol. În: Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Innovative economic-social Approaches in the Knowledge Society”: international symposium, 5th edition, , December, 2019. Artifex University of Bucharest. Bucharest, 2019,
5. IAȚIȘIN, T. Sectorul vitivinicol în aspect socioeconomic. În: Analele Științifice ale Universității de Studii Europene din Moldova. Ediția a 2-a. Chișinău: USEM, 2014. pp. 78- 83. ISSN 2435-1114; ISBN 978-9975-4024-7-7.
6. IAȚIȘIN, T. Sectorul vitivinicol și impactul său asupra mediului și relațiilor socioeconomice. În: Rolul euroregiunilor în dezvoltarea durabilă în contextul crizei mondiale. Exemplu: Euroregiunea Siret-Prut-Nistru: conferința științifică internațională, ediția a IX-a, 21 iunie 2013. Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane”, Academia Română. Iași: Ed. Tehnopress, 2013, vol. XVII,
7. IAȚIȘIN, T. Susținerea sectorului vitivinicol din Republica Moldova. În: Dezvoltarea durabilă a agriculturii și a spațiului rural din perspectiva politicii agricole comune: 143 sesiunea științifică internațională, București: Editura Academiei Române, 2020, pp. 134- 140. ISBN 978-973-27-3263-
8. *Legea Viei și Vinului* Nr. 57-XVI 10.03.2006.
9. Legea privind piața de capital: nr. 171 din 11.07.2012. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2012, nr. 193-197, art. 665. [online]. [citat 22.07.2022].
10. Legea viei și vinului: nr. 57 din 10-03-2006. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2006, nr. 64-68, art. 314 [citat 03.03.2022].
11. Lege cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător: nr. 81 din 18.03.2004. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2008, nr. 64-66, art. 334. [citat 09.03.2022].
12. Lege cu privire la parteneriatul public-privat: nr. 179 din 10.07.2008. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2008, nr. 165-166, art. 605. [online]. [citat 11.08.2022].

13. Lege cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural: nr. 276 din 16.12.2016. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2017, nr. 67-71, art. 93. [online]. [citat 19.04.2022].
14. Lege cu privire la zonele economice libere: nr. 440 din 27.07.2001. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2001, nr. 108-109, art. 834. [online]. [citat 12.04.2022].
15. Reglementare tehnică „*Organizarea pieței vitivinicole și trasabilitatea produselor*”, nr. 356 din 11.05.2009, 69 p.
16. Regulamentului de producere a vinurilor și altor produse vinicole cu denumire de origine. Nr. 760 din 10.11.1995, 30 pag.
17. Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate nr. 610 din 05.07.2010.
18. Recommended International Code of Practices. General Principles of Food Hygiene, CAC/RCP 1-1969, Rev.4 2003.
19. Regulamentul (CE) nr. 2073/2005 al comisiei din 15 noiembrie 2005 privind criteriile microbiologice pentru produsele alimentare.
20. Regulamentul (CE) nr. 1881/2006 al comisiei din 19 decembrie 2006 de stabilire a nivelurilor maxime pentru anumiți contaminanți din produsele alimentare.
21. Regulamentul (CE) nr. 852/2004 al Parlamentului European și al consiliului din 29 aprilie 2004 privind igiena produselor alimentare
22. Raportul consultării publice (15 ianuarie – 10 aprilie 2013) privind revizuirea politicii UE referitor la agricultura ecologică
23. Referințe web: <https://www.Cricova.md> › index.php › despre-noi › podgorii Cricova. 15.10.2019
24. Referințe web: www.vinmoldova.md › catalog › Combinatul de vinuri Cricova
25. Referințe web: www.vinmoldova.md › catalog › enoturism Combinatul de vinuri Cricova
26. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030 [citat 01.05.2023] Disponibil: <https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/nu-300-mded-2023.pdf>
27. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind definirea, descrierea, prezentarea și etichetarea produselor vitivinicole aromatizate: nr. 741 din 19.09.2017. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2017, nr. 340-351, art. 846.
28. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind modul de ținere a Registrului vitivinicol al Republicii Moldova: nr. 292 din 10.05.2017. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2017, nr. 155-161, art. 370.

29. Tendințe digitale aplicate în sectorul viței de vie și vinului. Un studiu cuprinzător privind digitalizarea sectorului. [online]. [citată 11.12.2022].
30. Covaci, Ec., Balanuța, A., Scutaru, Iu., Sclifos, A. Optimizarea procesului de fermentare a strugurilor în vederea majorării conținutului de substanțe biologice active. În: Ameliorarea calității și siguranței alimentelor prin biotehnologie și inginerie alimentară: Monografie colectivă, UTM; Sturza R., Ghendov-Moșanu A., Chisinau: Tehnica UTM, 2023., pp. 230-267 p. ISBN 978-9975-45-988-4
31. Balanuța, A., Covaci, E., Sclifos, A., Scutaru, Iu., Zgardan, D., Patraș, A. *Procedeu de fabricare a vinului*. Brevet de invenție de scurtă durată nr.1679 în buletinul AGEPI nr.3 (p.58) https://agepi.gov.md/sites/default/files/bopi/BOPI_03_2023.pdf
32. Balanuța Anatol, MD; Covaci Ecaterina, MD; Sclifos Aliona, MD; Zgardan Dan, MD; Gherdelescu Lucia, MD (54) *Procedeu de fabricare a vinului spumant în rezervoare sub presiune*. Brevet de invenție de scurtă durată nr. 1697. Disponibil online în catalogul AGEPI: [:https://www.agepi.gov.md/ro/bopi/6-2023](https://www.agepi.gov.md/ro/bopi/6-2023)
33. Covaci Ec. și Sclifos A. The bioactive compounds potential of grape waste. În: *Proceedings of the International Conference Intelligent valorisation of agro-industrial wastes*, 2021, p. 11. ISBN 978-9975-3464-2-9 6-7 octombrie 2021
34. Musteață Gr., Balanuța An., Covaci Ec., Scutaru I., Sclifos A. și Arhip V. *The possibility and necessity to production of tartaric acid in republic of Moldova*. În: *Proceedings of the International Conference Intelligent valorisation of agro-industrial wastes*, 2021, p. 73. ISBN 978-9975-3464-2-9 , UTM
35. THE WORLD BANK. Needed: A Climate-Smart Food System That Can Feed 10 Billion. Agriculture's Transformation Is Key to Healthy People, Planet, and Economies. [online]. [citată 05.07.2022].
36. TIMOFTI, E., IAȚIȘIN, T., CERETEU, R. Analiza nivelului de dezvoltare și creștere economică a sectorului vitivinicol din Republica Moldova. În: *Creșterea economică în condițiile globalizării: bunăstare și incluziune socială = Economic growth in conditions of globalization: welfare and social inclusion: conferință științifico-practică, ediția a XIV-a, 10-11 octombrie 2019*. Chișinău: INCE, 2019, vol. I,
37. TIMOFTI, E., POPA, D. Analiza și pronosticarea rezultatelor financiare obținute din vânzarea produselor în întreprinderile agricole din Republica Moldova. În: *Buletinul științific al Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul. Seria Științe Economice*. 2010, no. 1 (3),
38. TIMOFTI, E., ȘARGO, A. Dezvoltarea și creșterea economică a agriculturii în contextul procesului investițional. Chișinău: UASM, 2017. 204 p. ISBN 978-9975-56-408-3.

39. TIMOFTI, E., ȘARGO, A. Implementarea tehnologiilor moderne din cadrul asistenței investiționale în entitățile agricole din Republica Moldova: probleme și realizări.
40. TIMOFTI, E., ȘARGO, A. Investițiile din sectorul agrar al Republicii Moldova. În: Tribuna economică. 2015, nr. 12, pp. 58-62. ISSN 1018-0451.
41. *UE 1493/1999*. Special edition in Romanian: Chapter 03 Volume 028 p. 190 – 273. Viitorul agriculturii ecologice în Uniunea Europeană http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=URISERV:030302_1&from=RO#keyterm_E0001
42. #WineofMoldova #TurismVinicol #VinulMoldovei #DestinațiiDeTop #PasiunePentruVin #Bounce <https://usebounce.com/blog/wine-lovers-index-2023>.